

סקר חלקות תפוח מושקות קולחין בגליל 2008

מוטי פרס

מבוא

מצאי מי קולחין להשקיית גידולים בצפון הארץ אינו גדול מצד אחד אך היקפו בטוח מצד שני. איכות כימית של מי הקולחין היא בעייתית להשקיית תפוח. הפרמטר העיקרי המשפיע על איכות פרי התפוח הוא ריכוז החנקן במי הקולחין. לחנקן השפעה שלילית על כשר השתמרות הפרי, על התפתחות צבע ועל התפתחות צימוח עודף. כדי לבחון את השפעת השקיה במי קולחין על תפוח נערך סקר חלקות תפוח המושקות במי קולחין בגליל. בגליל מושקות חלקות תפוח מספר שנים בקיבוצים הבאים: ברעם, יראון ויפתח-בקיבוצים אלו נערך הסקר. בקיבוץ סאסא החלו בשנה הקודמת להשקות תפוח בתערובת של מי קולחין ומי זמר. בקיבוץ מלכיה החלו להשקות תפוח במי קולחין בשנת 2008. בקיבוצים מנרה ומשגב עם ישקו חלקות תפוח בשנים הקרובות.

שיטות

מי ההשקיה - מי הקולחין במאגרי הקולחין בקיבוצי מועצה אזורית הגליל העליון נבדקים מדי חודש בעונת ההשקיה. הפרמטרים הנבדקים: EC, SAR, N, P, K, Cl, B, בי קרבונוט ומוצקים מרחפים. הבדיקות נערכו במעבדת שרות השדה בצמח.

בדיקות עלים -בדיקות עלים מתבצעות בחלקות התפוח בגליל. הצלכת נתוני בדיקות העלים עם נתוני סקר היבולים נותנת את יחוס מי ההשקיה אל בדיקות העלים בחלקות. הבדיקות נערכו במעבדת שרות השדה בצמח. **יבול** - מתקיים סקר יבולי תפוח בצפון הארץ. בין הפרמטרים הנאספים-סוג מי ההשקיה בחלקה. **בדיקות קרקע**-בסעיפים הקודמים איסוף הנתונים הינו כללי. לצורך ניטור ממוקד נבחרו חלקות ב 3 ישובים המשקים תפוח בקולחין כבר מספר שנים- ברעם, יראון ויפתח. בכל משק סומנה חלקה המושקית בקולחין ובמי מפעל זמר שהם מי הרקע ברב חלקות המטעים בהר. ביפתח נבדקה גם חלקה המושקית במים שפירים. בבדיקות השוטפות בסתיו נבדקו הפרמטרים הבאים: EC, SAR, N, P, K, Cl, B ובי קרבונוט. הבדיקות בוצעו ב 3 חזרות בכל חלקה וב 3 עומקים עד לעומק של 90 ס"מ אם ניתן מבחינת אבניות הקרקע. הבדיקות נערכו במעבדת שרות השדה בצמח.

איכות פרי - נתוני איכות הפרי בחלקות המוגדרות בסעיף הקודם נלקחו מתאגיד בראשית. הנתונים הם נתוני גודל, סוג וצבע משוקללים לחלקות הנ"ל. הנתונים מוצגים כערך משוקלל של יבול, גודל וצבע מול חלק מי הקולחין במי ההשקיה של החלקות. חלק מאחוז מי הקולחין נובע מחלוקה של מי זמר וקולחין בתוך העונה. חלק מהאחוז נובע מכך שבחלקות בראשית יש לפעמים חלקות שונות המושקות במים שונים.

מי השקיה

טבלה 1 : ערכי מוליכות חשמלית במאגרים

שנה	Data					
	חלקה		יפתח		יראון	
	ברעם	מקסימום של EC	ממוצע של EC	מקסימום של EC	ממוצע של EC	מקסימום של EC
1996	1.05	1.30			0.93	1.00
1997	1.11	1.30	0.94	1.20	0.88	1.00
1998	1.10	1.49	1.13	1.23	0.88	0.98
1999	1.40	1.66	1.22	1.51	0.95	1.12
2000	1.35	1.65	1.10	1.28	1.02	1.14
2001	1.09	1.42	1.16	1.46	1.09	1.26
2002	0.93	1.27	0.99	1.23	1.07	1.23
2003	0.94	1.36	1.00	1.37	0.93	1.11
2004	0.89	1.11	0.86	1.12	0.92	0.98
2005	1.12	1.30	0.84	1.12	1.12	1.24
2006	1.04	1.42	0.83	1.01	1.17	1.28
2007	0.93	1.14	1.02	1.28	1.05	1.11
2008	0.99	1.31	0.99	1.21	0.93	1.11

ערכי המוליכות החשמלית , לפחות של השנים האחרונות, אינם עוברים את ערך הסף לתחילת נזק בתפוח.

טבלה 2 : ערכי חנקן כללי במאגרים

שנה	Data					
	חלקה		יפתח		יראון	
	ברעם	מקסימום של כללי N	ממוצע של כללי N	מקסימום של כללי N	ממוצע של כללי N	מקסימום של כללי N
1996	22.1	56.5			11.3	18.0
1997	19.8	47.6	22.4	61.0	13.3	18.5
1998	15.7	30.0	8.5	24.6	7.3	21.4
1999	29.7	52.8	17.1	38.8	15.0	32.0
2000	28.4	63.0	17.6	36.1	16.4	36.9
2001	28.8	48.2	30.0	76.6	20.9	36.4
2002	28.3	49.2	20.1	42.1	9.7	19.4
2003	31.0	100.5	28.3	65.1	7.4	11.8
2004	18.6	38.5	21.9	47.3	10.0	28.6
2005	21.5	33.9	25.5	66.0	10.6	21.0
2006	25.7	51.0	18.0	32.8	13.4	22.1
2007	8.1	21.9	25.5	42.6	8.9	17.6
2008	9.8	16.5	30.1	42.1	9.8	17.8

ממוצע ריכוז החנקן במאגרי יראון וברעם תורמים כ 7 יחידות חנקן. ממוצע ריכוז החנקן ביפתח תורם כ 15 יחידות חנקן. ביפתח תרומת החנקן היא מעל המנה השנתית המומלצת אם יושקו מטעי התפוח רק במי הקולחין. בד"כ ביפתח משקים מחצית מהמנה במי קולחין ומחצית במי זמר. בממשק כזה אין צורך בדישון חנקני. בעיה נוספת היא פיזור הגשת החנקן. המלצות הדישון החנקני מדברות על חצי עד שני שליש המנה בסתיו לאחר הקטיף, כשהחלק הנותר מוגש באביב. המטרה להימנע מהגשת חנקן בקיץ. השקיה בקולחין מגישה את רוב החנקן בקיץ בשיא עונת ההשקיה.

בדיקות עלים

טבלה 3 : תוצאות בדיקות עלים בון זהוב

Data	שנה	ברעם			יפתח			יראון		Data	שנה	ברעם			יפתח			יראון	
		שפירים	זמר	קולחין	שפירים	זמר	קולחין	שפירים	זמר			שפירים	זמר	קולחין	שפירים	זמר	קולחין	שפירים	זמר
ממוצע של N	2001	2.15	2.27	2.43	2.15	2.36	2.27	2.35	2.35	ספירה של N	3	10	2	2	8	8	4	4	
	2002	2.35	2.46	2.36	2.23	2.23	2.33	2.32	2.48		4	9	2	2	9	7	7	1	5
	2003	2.39	2.48	2.43	2.57	2.54	2.45	2.39	2.41		4	11	4	2	5	7	7	1	6
	2004	2.19	2.29	2.14	2.47	2.40	2.51	2.62	2.41		4	11	4	2	3	7	7	1	5
	2005	2.30	2.46	2.37	2.41	2.64	2.50	2.23	2.44		4	11	4	2	3	7	7	1	5
	2006	2.13	2.18	2.60	2.45	2.33	2.41	2.50	2.26		5	12	5	2	3	7	7	2	5
	2007	2.16	2.20	2.25	2.16	2.25	2.17	2.31	2.32		5	14	4	2	2	7	7	2	5
	2008	2.28	2.28	2.49	2.49	2.23	2.23	2.32	2.24		3	14	7	2	2	5	5	2	5
	ממוצע של P	2001	0.132	0.128	0.146	0.124	0.140	0.135	0.128		0.128	ספירה של P	3	10	2	2	8	8	4
2002		0.144	0.140	0.137	0.134	0.127	0.134	0.148	0.123	4	9		2	2	9	7	7	1	5
2003		0.144	0.148	0.159	0.146	0.161	0.159	0.162	0.140	4	11		4	2	5	7	7	1	6
2004		0.134	0.138	0.148	0.132	0.133	0.146	0.172	0.132	4	11		4	2	3	7	7	1	5
2005		0.138	0.147	0.146	0.132	0.141	0.144	0.149	0.129	4	11		4	2	3	7	7	1	5
2006		0.123	0.140	0.158	0.145	0.138	0.137	0.150	0.125	5	12		5	2	3	7	7	2	5
2007		0.129	0.135	0.146	0.130	0.138	0.139	0.155	0.126	5	14		4	2	2	7	7	2	5
2008		0.129	0.137	0.149	0.122	0.127	0.127	0.136	0.124	3	14		7	2	2	5	5	2	5
ממוצע של K		2001	1.34	1.14	1.04	1.51	1.24	1.50	1.28	1.28	ספירה של K		3	10	2	2	8	8	4
	2002	1.31	1.16	1.11	1.40	1.30	1.33	0.80	1.25	4		9	2	2	9	7	7	1	5
	2003	1.02	0.98	0.99	1.30	1.13	1.29	0.69	0.99	4		11	4	2	5	7	7	1	6
	2004	1.15	1.11	1.14	1.44	1.47	1.36	0.97	1.23	4		11	4	2	3	7	7	1	5
	2005	1.15	1.19	1.11	1.29	1.22	1.16	0.77	1.16	4		11	4	2	3	7	7	1	5
	2006	1.18	1.32	1.27	1.10	1.20	1.20	1.16	1.04	5		12	5	2	3	7	7	2	5
	2007	1.32	1.22	1.29	1.22	1.11	1.19	1.03	1.12	5		14	4	2	2	7	7	2	5
	2008	1.21	1.40	1.43	1.01	1.07	1.07	0.97	1.00	3		14	7	2	2	5	5	2	5
	ממוצע של Mg	2001	0.34	0.36	0.38	0.36	0.30	0.33	0.38	0.38		ספירה של Mg	3	10	2	2	8	8	4
2002		0.34	0.36	0.40	0.35	0.29	0.28	0.47	0.39	4	9		2	2	9	7	7	1	5
2003		0.39	0.38	0.36	0.41	0.34	0.29	0.54	0.42	4	11		4	2	5	7	7	1	6
2004		0.35	0.30	0.34	0.39	0.37	0.35	0.49	0.34	4	11		4	2	3	7	7	1	5
2005		0.34	0.28	0.31	0.38	0.30	0.32	0.51	0.36	4	11		4	2	3	7	7	1	5
2006		0.32	0.30	0.31	0.36	0.30	0.31	0.34	0.33	5	12		5	2	3	7	7	2	5
2007		0.35	0.31	0.31	0.34	0.31	0.30	0.39	0.39	5	14		4	2	2	7	7	2	5
2008		0.29	0.27	0.26	0.26	0.27	0.27	0.25	0.21	3	14		7	2	2	5	5	2	5
ממוצע של Mn		2001	45.3	102.9	41.8	35.0	43.6	51.6	38.0	38.0	ספירה של Mn		3	10	2	2	8	8	4
	2002	38.6	42.6	31.1	33.3	31.3	46.1	24.9	34.0	4		9	2	2	9	7	7	1	5
	2003	37.6	49.5	37.7	42.3	37.7	44.4	31.4	36.5	4		11	4	2	5	7	7	1	6
	2004	32.9	39.0	36.5	39.3	43.7	54.5	25.3	28.3	4		11	4	2	3	7	7	1	5
	2005	29.3	38.5	33.6	40.9	47.4	52.1	29.1	30.5	4		11	4	2	3	7	7	1	5
	2006	30.3	33.4	34.2	35.5	43.6	45.4	35.6	29.6	5		12	5	2	3	7	7	2	5
	2007	28.4	37.3	36.5	32.4	44.8	45.7	36.7	31.1	5		14	4	2	2	7	7	2	5
	2008	31.9	31.4	34.4	33.5	51.1	51.1	25.5	35.3	3		14	7	2	2	5	5	2	5

עיקר החלקות מושקות במי זמר. מס החלקות המושקות בשפירים או בקולחין הוא נמוך יותר.

טבלה 4: תוצאות בדיקות עלים בזן סטקינג

Data	שנה	מיס ישוב						Data	מיס ישוב						
		ברעם		יפתח		יראון			ברעם		יפתח		יראון		
		שפירים	זמר	קולחין	זמר	קולחין	שפירים	זמר	שפירים	זמר	קולחין	זמר	קולחין	שפירים	זמר
N מחוצע של	2001	2.30	2.34	2.54	2.34	2.48		2.61	3	6	2	3	1		
	2002	2.34	2.44	2.50	2.35	2.60	2.61	2.62	4	5	2	5	1		2
	2003	2.47	2.44	2.44	2.49	2.61			3	5	3	2	1		2
	2004	2.36	2.23	2.40	2.60	2.73		2.61	4	5	3	1	1		2
	2005	2.65	2.54	2.61	2.58	2.81		2.39	4	4	3	1	1		2
	2006	2.12	2.23	2.43	2.48	3.20	2.58	2.34	3	3	3	1	1	1	3
	2007	2.41	2.13	2.24			2.29	2.54	4	2	2			1	3
	2008	2.26	2.56	2.73			2.57	2.27	1	3	3			1	3
P מחוצע של	2001	0.138	0.133	0.150	0.156	0.176		0.168	3	6	2	3	1		
	2002	0.157	0.154	0.158	0.153	0.160		0.163	4	5	2	5	1		2
	2003	0.150	0.146	0.164	0.195	0.178		0.163	3	5	3	2	1		2
	2004	0.147	0.144	0.156	0.165	0.184		0.160	4	5	3	1	1		2
	2005	0.167	0.159	0.161	0.163	0.160		0.154	4	4	3	1	1		2
	2006	0.153	0.147	0.158	0.189	0.170	0.155	0.165	3	3	3	1	1	1	3
	2007	0.152	0.146	0.147			0.152	0.173	4	2	2			1	3
	2008	0.144	0.144	0.155			0.156	0.168	1	3	3			1	3
K מחוצע של	2001	1.31	1.16	1.09	1.30	1.28		1.10	3	6	2	3	1		
	2002	1.31	1.29	1.02	1.27	1.34		1.10	4	5	2	5	1		2
	2003	1.23	1.00	1.03	1.19	1.04		0.97	3	5	3	2	1		2
	2004	1.35	1.21	1.14	1.33	1.35		1.09	4	5	3	1	1		2
	2005	1.07	1.13	1.12	1.14	1.35		1.06	4	4	3	1	1		2
	2006	1.39	1.22	1.19	1.02	1.04	1.02	1.10	3	3	3	1	1	1	3
	2007	1.32	1.34	1.37			1.20	0.96	4	2	2			1	3
	2008	1.76	1.10	1.20			0.96	0.99	1	3	3			1	3
Mg מחוצע של	2001	0.34	0.34	0.35	0.30	0.33		0.46	3	6	2	3	1		
	2002	0.35	0.39	0.36	0.29	0.39		0.46	4	5	2	5	1		2
	2003	0.39	0.42	0.40	0.32	0.46		0.46	3	5	3	2	1		2
	2004	0.38	0.34	0.32	0.35	0.46		0.40	4	5	3	1	1		2
	2005	0.41	0.33	0.33	0.31	0.47		0.38	4	4	3	1	1		2
	2006	0.35	0.32	0.33	0.37	0.39	0.35	0.34	3	3	3	1	1	1	3
	2007	0.39	0.35	0.31			0.37	0.40	4	2	2			1	3
	2008	0.33	0.29	0.32			0.24	0.25	1	3	3			1	3
Mn מחוצע של	2001	39.7	175.0	42.6	42.1	52.7		34.8	3	6	2	3	1		
	2002	31.8	32.2	42.2	39.5	61.9		34.8	4	5	2	5	1		2
	2003	30.7	33.4	43.1	31.2	83.2		37.8	3	5	3	2	1		2
	2004	35.3	30.2	42.7	30.0	61.5		32.1	4	5	3	1	1		2
	2005	37.3	26.9	42.9	37.3	69.0		35.0	4	4	3	1	1		2
	2006	24.9	23.4	37.4	40.7	65.8	54.0	30.0	3	3	3	1	1	1	3
	2007	27.7	25.2	36.5			51.3	36.2	4	2	2			1	3
	2008	20.0	30.8	38.8			65.5	38.1	1	3	3			1	3

לא נראים הבדלים משמעותיים לפי מי ההשקיה. יש צורך להרחיב את הבדיקות לחלקות מושקות קולחין ביראון.

טבלה 5: תוצאות בדיקות עלים בון סמיט

Data	שנה	ברעם			יפתח	יראון		Data	ברעם	יפתח	יראון		
		שפירים	זמר	קולחין		זמר	שפירים				זמר	שפירים	זמר
ממוצע של N	2001	1.94	2.04	2.23	2.21	2.27	ספירה של N	1	7	1	4	1	
	2002	2.25	2.20	2.29	2.38	2.19		2.44	1	5	1	4	1
	2003	2.39	2.29	2.63	2.40	2.11		2.29	1	7	1	3	1
	2004	2.08	1.85	2.10	2.48	2.51		2.23	1	7	1	4	1
	2005	2.26	2.23	2.38	2.50	2.00		2.26	1	7	1	3	1
	2006	1.98	2.01	2.21	2.32	2.37		2.14	2	8	2	3	2
	2007	1.99	2.02	2.26	2.12	2.20		2.16	3	10	2	2	2
	2008	2.20	2.14	2.28	2.24	2.18		2.05	1	10	3	4	1
ממוצע של P	2001	0.102	0.120	0.132	0.145	0.146	ספירה של P	1	7	1	4	1	
	2002	0.148	0.140	0.150	0.150	0.155		0.144	1	5	1	4	1
	2003	0.149	0.141	0.165	0.173	0.146		0.138	1	7	1	3	1
	2004	0.116	0.128	0.148	0.162	0.163		0.143	1	7	1	4	1
	2005	0.125	0.148	0.141	0.146	0.146		0.170	1	7	1	3	1
	2006	0.134	0.140	0.170	0.165	0.153		0.143	2	8	2	3	2
	2007	0.127	0.135	0.163	0.152	0.155		0.142	3	10	2	2	2
	2008	0.129	0.135	0.152	0.133	0.124		0.136	1	10	3	4	1
ממוצע של K	2001	1.09	0.98	0.81	1.18	1.25	ספירה של K	1	7	1	4	1	
	2002	1.30	1.21	1.28	1.17	0.79		1.24	1	5	1	4	1
	2003	0.99	0.99	0.76	1.23	0.63		0.97	1	7	1	3	1
	2004	1.06	0.98	1.05	1.33	0.82		1.00	1	7	1	4	1
	2005	0.96	1.07	0.95	1.21	0.60		1.03	1	7	1	3	1
	2006	1.15	1.08	1.18	0.94	0.83		1.04	2	8	2	3	2
	2007	1.19	1.17	1.22	1.04	0.90		0.93	3	10	2	2	2
	2008	1.26	1.21	1.32	1.09	0.60		0.91	1	10	3	4	1
ממוצע של Mg	2001	0.32	0.32	0.44	0.32	0.35	ספירה של Mg	1	7	1	4	1	
	2002	0.34	0.30	0.36	0.30	0.41		0.31	1	5	1	4	1
	2003	0.46	0.36	0.45	0.32	0.44		0.39	1	7	1	3	1
	2004	0.38	0.29	0.39	0.35	0.43		0.29	1	7	1	4	1
	2005	0.40	0.25	0.39	0.34	0.53		0.29	1	7	1	3	1
	2006	0.34	0.28	0.36	0.30	0.34		0.30	2	8	2	3	2
	2007	0.33	0.29	0.33	0.29	0.35		0.33	3	10	2	2	2
	2008	0.24	0.24	0.27	0.29	0.33		0.21	1	10	3	4	1
ממוצע של Mn	2001	165.0	142.6	31.5	41.7	45.7	ספירה של Mn	1	7	1	4	1	
	2002	18.4	30.8	26.8	36.0	20.6		38.1	1	5	1	4	1
	2003	30.6	35.3	35.8	35.1	24.6		38.6	1	7	1	3	1
	2004	24.7	28.1	27.2	36.2	21.6		30.7	1	7	1	4	1
	2005	18.9	24.5	31.4	37.8	26.9		35.6	1	7	1	3	1
	2006	24.5	30.2	33.2	39.0	23.1		37.8	2	8	2	3	2
	2007	22.6	27.8	35.8	26.2	31.3		38.1	3	10	2	2	2
	2008	30.3	28.1	30.0	41.9	27.3		35.6	1	10	3	4	1

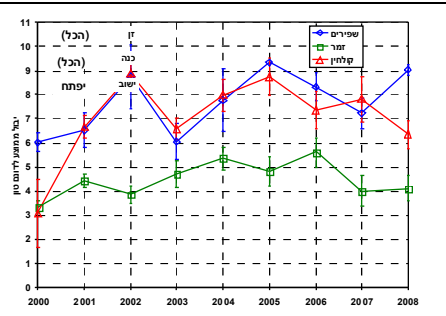
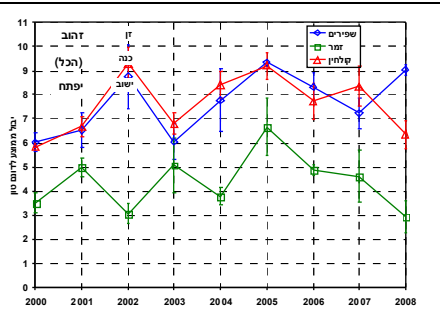
יבול

טבלה 6: ממוצעי יבול לפי זנים

הזן	שנה	ברעם						יפתח						יראון					
		שפירים		זמר		קולחין		שפירים		זמר		קולחין		שפירים		זמר		קולחין	
		יבול	חלקות	יבול	חלקות	יבול	חלקות	יבול	חלקות	יבול	חלקות	יבול	חלקות	יבול	חלקות	יבול	חלקות	יבול	חלקות
זהוב	2001	4.9	4	6.1	11	5.7	3	6.7	3	5.0	18	6.5	9	6.0	4	5.0	55		
	2002	5.0	5	7.4	10	4.6	3	9.0	3	2.7	17	8.9	9	6.4	4	5.8	52		
	2003	8.0	5	8.3	12	6.5	4	6.2	3	5.4	9	6.6	9	6.7	4	6.1	49	2.0	4
	2004	5.2	5	6.1	13	3.8	4	7.6	3	3.9	7	8.2	9	6.7	4	7.9	45	3.0	4
	2005	8.5	5	8.1	14	6.7	4	9.3	3	6.6	6	9.2	9	6.1	4	6.9	45	3.6	4
	2006	4.9	5	4.5	13	3.8	4	8.4	3	4.7	6	7.3	9	5.2	10	7.3	43	3.5	4
	2007	6.6	5	7.8	12	4.4	5	7.3	3	5.5	7	7.9	9	4.2	11	6.2	42	4.6	4
	2008	4.9	5	5.4	12	4.9	5	9.1	3	3.3	5	6.2	8	6.9	11	7.8	48	5.3	4
זהוב סה"כ		6.0	39	6.7	97	5.0	32	8.0	24	4.5	75	7.6	71	5.8	52	6.6	379	3.6	24
סטרקינג	2001	4.8	3	4.5	8	4.1	3			3.9	11	7.8	1			4.0	29		
	2002	5.1	3	5.6	9	5.1	3			3.4	10	5.2	1			3.1	27		
	2003	4.3	3	5.6	8	4.3	4			2.0	3	5.0	1			4.3	27		
	2004	3.7	3	5.5	9	4.4	4			3.0	1	4.0	1			5.6	23		
	2005	9.7	3	6.7	8	6.2	4			0.8	1	5.2	1			4.2	23		
	2006	2.9	3	5.5	6	3.1	4			1.9	2	4.2	1	3.9	6	4.9	22		
	2007	4.2	2	3.3	7	3.0	2					3.2	1	2.7	6	3.7	22		
	2008	7.3	3	9.2	6	5.7	2							5.0	6	5.2	26		
סטרקינג סה"כ		5.3	23	5.7	61	4.5	26			3.2	28	4.9	7	3.8	18	4.4	199		
סמיט	2001	5.7	2	6.3	9	9.4	1			5.8	6			5.4	3	3.3	23		
	2002	7.6	2	6.3	10	8.3	1			7.7	6			7.1	3	3.7	23		
	2003	8.6	2	8.9	11	8.6	2			5.9	5			7.8	3	5.9	21	2.3	4
	2004	3.5	2	4.9	10	3.7	2			7.4	5			7.8	3	6.8	21	2.1	4
	2005	9.5	2	8.0	11	10.0	2			5.4	5			6.0	3	5.4	22	3.8	4
	2006	4.7	2	8.0	9	10.4	2			7.7	5			4.3	10	7.6	22	6.6	4
	2007	5.2	3	5.1	14	5.0	3			4.8	6			4.7	10	6.1	22	6.2	4
	2008	5.4	3	5.7	14	7.1	3			5.7	7			6.3	10	6.8	28	7.0	4
סמיט סה"כ		6.2	18	6.6	88	7.4	16			6.3	45			5.7	45	5.7	182	4.7	24

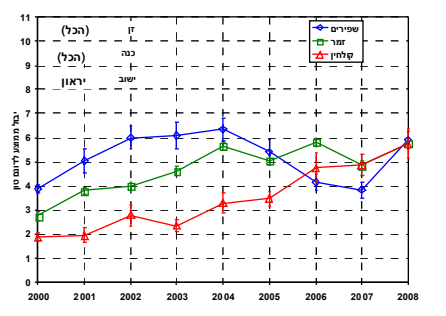
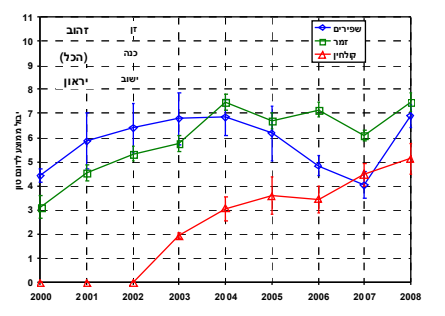
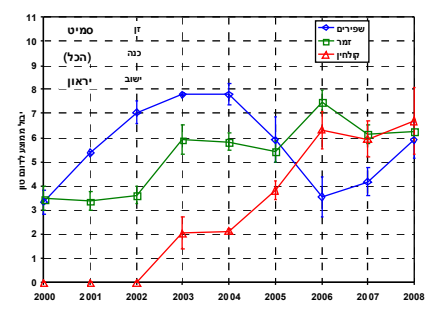
ממוצעי יבול הזהוב המושקים בקולחין בברעם וביראון **נמוכים** מיבולי הזהוב המושקים במי זמר. ביפתח המצב הפוך. ממוצעי יבול הסטרקינג המושקים בקולחין בברעם **נמוכים** מיבולי הסטרקינג המושקים במי זמר. ביפתח המצב הפוך. ממוצעי יבול הסמיט המושקים בקולחין בברעם **גבוהים** מיבולי הסמיט המושקים במי זמר. ביפתח המצב הפוך.

בגרפים הבאים יש פירוט נוסף של נתוני היבולים ביפתח, יראון וברעם.

יפתח יכול ממוצע זהוב

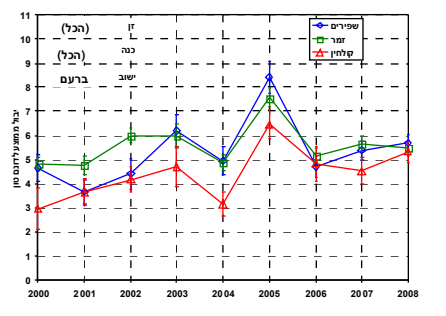
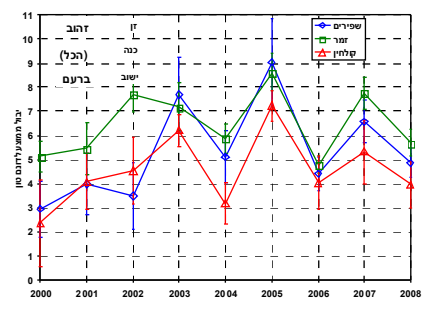
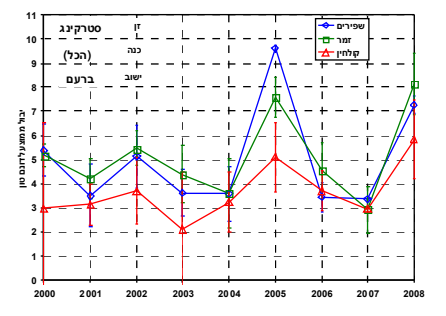
יפתח יכול ממוצע כל הזנים

יראון יכול ממוצע סמיט

יראון יכול ממוצע זהוב

יראון יכול ממוצע כל הזנים

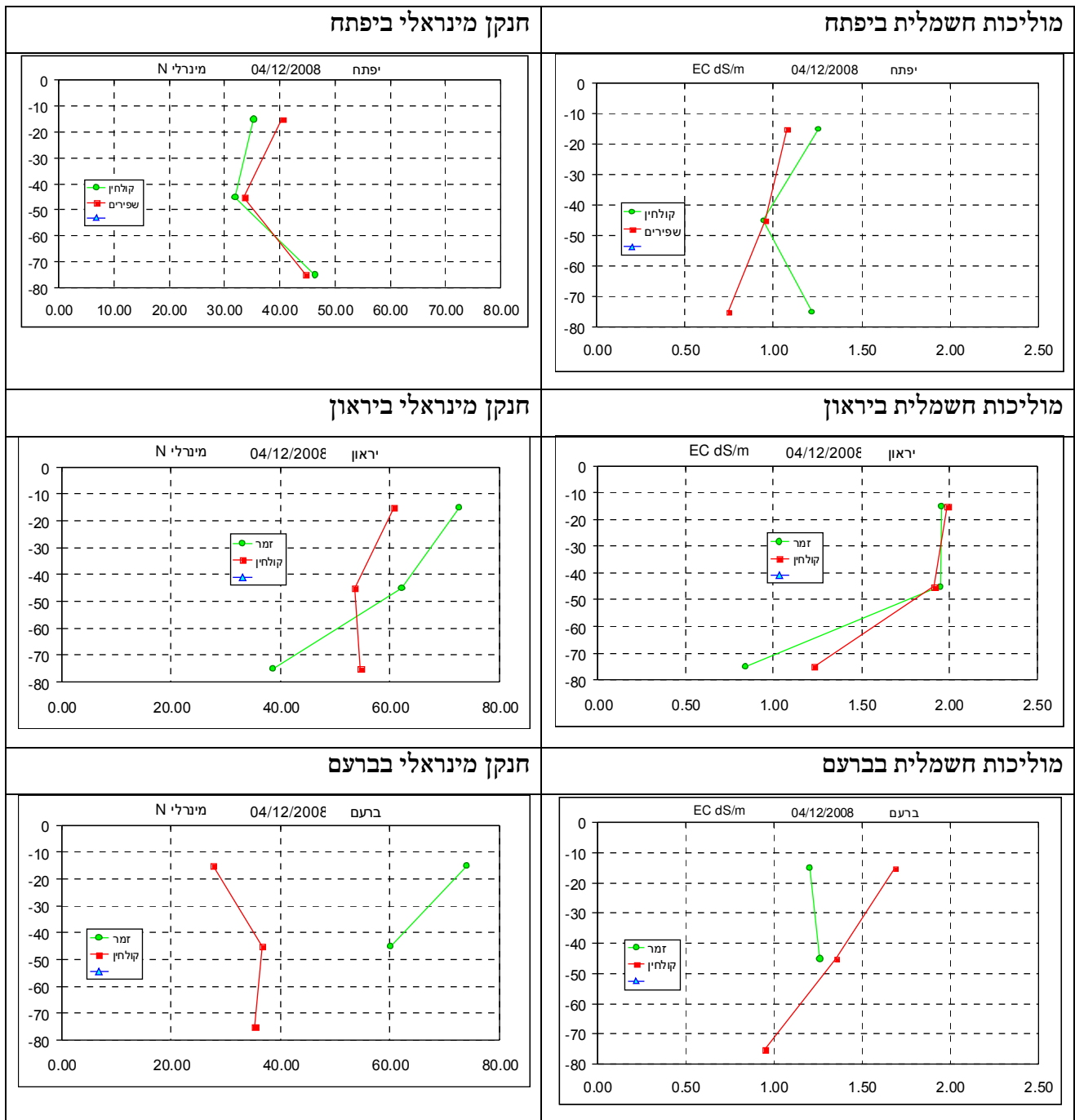
ברעם יכול ממוצע סטרוקינג

ברעם יכול ממוצע זהוב

ברעם יכול ממוצע כל הזנים

בדיקות קרקע

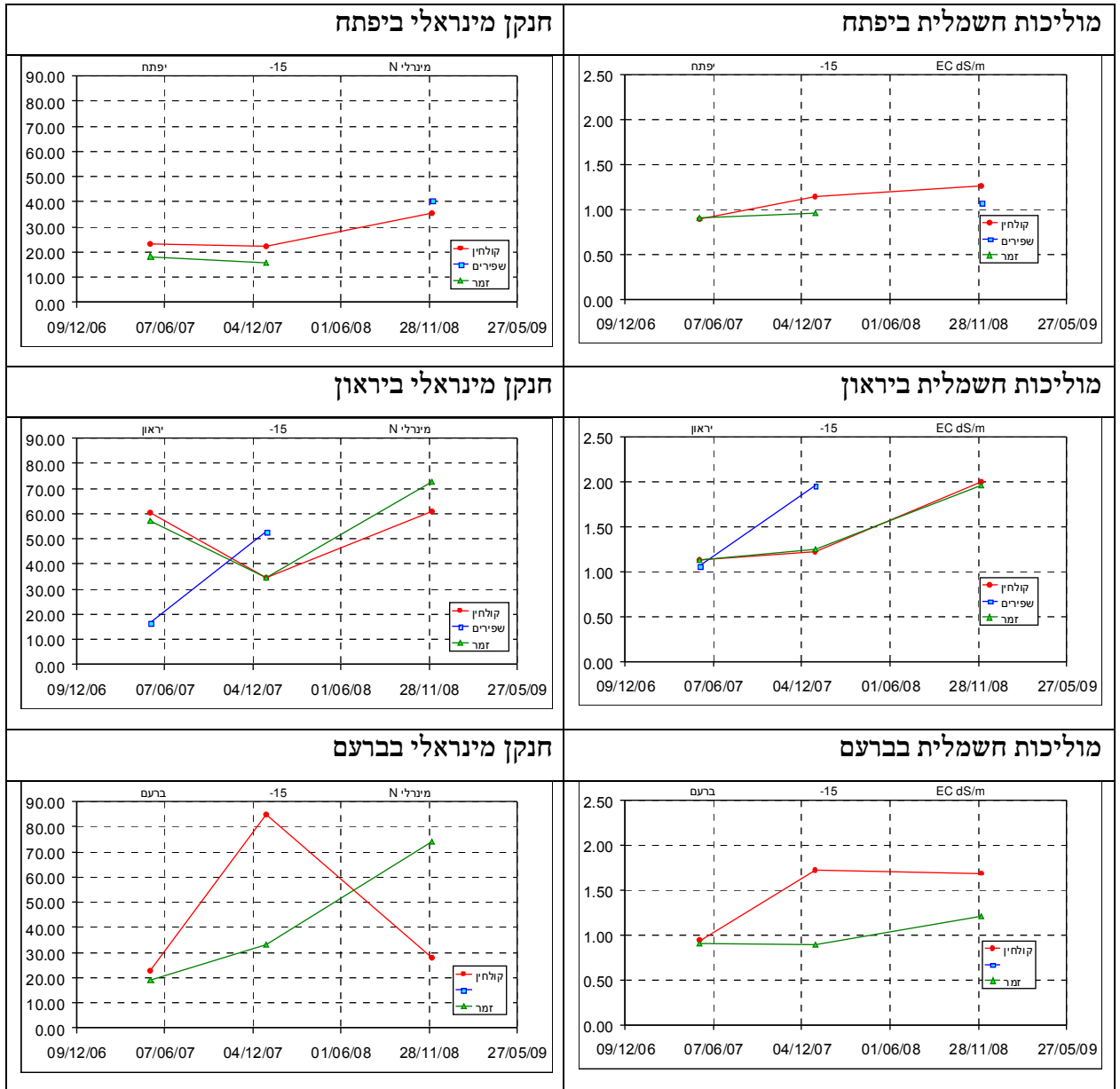
טבלה 7: פרופילים בקרקע של מוליכות חשמלית וחנקן מינראלי בסוף 2008

ביפתח ובברעם המוליכות החשמלית גבוהה בקרקע ברבע עד יחידה בחלקה מושקית הקולחין לעומת החלקה מושקית מי זמר. התמונה הפוכה ביראון. את הדבר ניתן ליחס לדישון הסתווי כפי שנראה בפרופיל החנקן המינראלי.

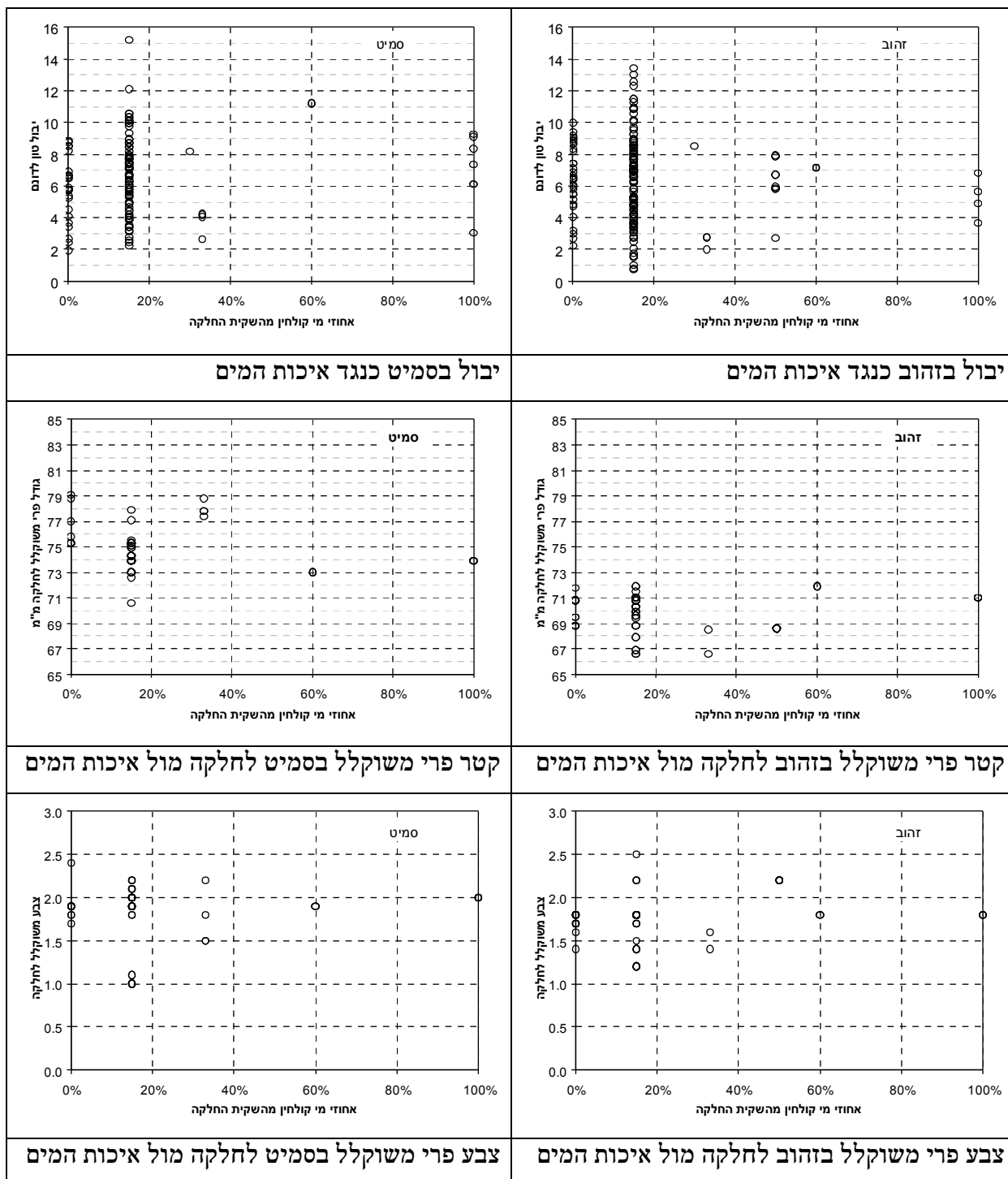
טבלה 8 : מגמות השתנות של מוליכות חשמלית וחנקן מינרלי ב 2008

השפעות מי הקולחין נראות זניחות יחסית להשפעת דישון הסתווי. לכן סוכם בעתיד לא לדגום קרקע ברציפות.

איכות הפרי

בגרפים הבאים מוצגים היכול, קוטר פרי משוקלל לחלקה והגדרת הצבע משוקלל לחלקה. נתונים אלו מוצגים מול איכות המים בהם הושקתה החלקה. איכות המים מוגדרת כאחוז מי הקולחין ממנת המים השנתית. מי זמר הוגדרו כ 15% מי קולחין. מים שפירים כמובן כ 0% מי קולחין. הערכות המיהול ניתנו ע"י המשקים.

ביכול נראית פחיתת מה ביכול בזהוב אך לא בסמיט. בקטר הפרי המשוקלל נראית פחיתה קטנה בקוטר בסמיט.

סיכום

בקרקע נראים הבדלים בין החלקות השונות המושקות בסוגי מים שונים. לדישון יש השפעה גדולה יותר מסוג המים.

לא נראים הבדלים משמעותיים בבדיקות העלים.

נראים הבדלים קטנים ביכולים לרעת חלקות מושקות במי קולחין בחלק מהישובים.